

Mee(r) doen in Rivierenland

Strategisch beleidsplan 2021-2023 Mozaïek welzijnsdiensten

Johan Andréé, directeur-bestuurder Mozaïek welzijnsdiensten
30 juni 2021

De samenleving verandert snel, mede door het toepassen van nieuwe technologische mogelijkheden, waaronder social media. Iedereen gebruikt inmiddels whatsapp en sinds de uitbraak van Corona is online vergaderen heel normaal. Voor sommige mensen is het een onmogelijke opgave dit allemaal bij te benen. Soms raken zij verstrikt in het systeem. We ervaren over de hele wereld steeds vaker de directe en indirecte gevolgen van klimaatveranderingen, zoals de opvang van vluchtelingen in onze regio. We hebben met zijn allen de wens dat alle mensen zo veel en zo lang mogelijk thuis wonen, ook als zij oud en ziek zijn, of leven met een beperking. Nederland vergrijst komende jaren en deze ontwikkeling gaat niet aan Rivierenland voorbij. Hier en daar is sprake van ontgroening en bevolkingskrimp. Schoolklassen en jeugdteams bij sportclubs verdwijnen en het wordt een uitdaging om voorzieningen overeind te houden en te zorgen dat de jeugd van tegenwoordig straks de BV Nederland draaiende kan houden. Dat mensen langdurig aan de zijkant staan is geen optie, want we moeten met zijn allen de boel overeind en bij elkaar houden om de sociale uitdagingen van morgen het hoofd te bieden. Ook Mozaïek kan dit niet alleen.

Een nieuw samenspel tussen bewoners, gemeente en maatschappelijke organisaties is nodig, en een andere inzet van professionals in het sociale domein. In dit beleidsplan legt Mozaïek welzijnsdiensten vast welke speerpunten wij voor komende jaren kiezen en hoe wij die denken te gaan realiseren.

Missie

“Samen voor mekaar”. Dat is waar Mozaïek Welzijn voor staat en waar de dienstverlening op is ingericht. De samenleving zijn en maken we samen. We willen dat iedereen binnen zijn of haar eigen mogelijkheden mee doet in de samenleving. Mozaïek Welzijn is ervan overtuigd dat meedoen aan de samenleving zin en betekenis geeft aan het leven. Het geeft (eigen)waarde. Meedoen biedt ook steun in lastige situaties. De meeste mensen kunnen dit goed zelf. Er is ook een groep mensen die, om verschillende redenen, dit minder goed zelf lukt. Mozaïek ondersteunt iedereen in de regio Rivierenland die er zelf of met hulp van zijn omgeving niet uitkomt. Die geven wij het zetje dat nodig is om zelf weer verder te kunnen of voor betekenis te kunnen zijn voor een ander.

De kernwaarden die ons drijven zijn *open, stimulerend, verbindend en hulpvaardig*.

Rivierenland

Mozaïek is actief in de regio Rivierenland in de gemeentes Buren, Neder-Betuwe, Rhenen, Tiel en West Betuwe. Werken in aangrenzende gemeentes heeft een belangrijke meerwaarde. Denk maar aan de jongere uit Lienden die naar school gaat in Tiel of Kesteren en in het weekend uitgaat of in Rhenen of gaat hangen en ‘chillen’ in Ochten. Naast het werken voor gemeentes start Mozaïek ook eigen projecten en neemt deel aan samenwerkingsverbanden met bijvoorbeeld huisartsen, GGD, onderwijs en woningcorporaties.

We staan midden in de samenleving, weten kwetsbare burgers op te sporen en hen te verbinden met andere bewoners en relevante ondersteuningsorganisaties. Mozaïek weet burgerkracht aan te spreken door een beroep te doen op wederzijdse verantwoordelijkheid en betrokkenheid. We investeren daarom flink in relaties. Met het

ontwikkelen van sociale netwerken versterkt Mozaïek de eigen kracht van bewoners en samenleving.

Mozaïek is een platform voor bewoners in Rivierenland die actief zijn of dat willen worden. Wij zoeken daarvoor de kansen, benutten de mogelijkheden en nemen initiatief om het welbevinden van onze bewoners te verhogen.

Mozaïek neemt de vraag naar een oplossing niet over, maar stimuleert het vermogen om een oplossing te realiseren. Spreekt aan, rust toe, verbindt en stimuleert wederkerigheid. Zo zijn wij een platform voor burger(veer)kracht.

Visie

Gemeentes in Rivierenland staan voor een formidabele uitdaging: sinds 2015 zijn zij verantwoordelijk om met minder geld een verbetering te realiseren in de zorg voor en maatschappelijke ondersteuning aan hun inwoners, door deze anders te organiseren (en financieren). Het vraagt om een nieuw samenspel tussen bewoners, sociale partners en gemeente. Een samenspel waarbij bewoners meer de 'lead' krijgen, de overheid zich vaker terugtrekt, professionele uitvoeringspartijen effectief samenwerken en belemmerende tussenschotten verdwijnen. Het is onze wens om als een van de kernpartners van de gemeentes dit nieuwe samenspel vorm en inhoud te geven, in het besef dat de inwoners en wat hen bezig houdt centraal staan en iedere organisatie(vorm) daaraan onderschikt dient te zijn.

De transformatie van het sociaal domein is een meerjarig proces van samen doen, leren en verbeteren. Dit verloopt in iedere buurt, dorp, gemeente en sociaal wijkteam anders. Soms loopt het zelfs vast, waarna een gemeente besluit het weer anders te organiseren.

Inwoners van Rivierenland kunnen veel zelf en moeten komende jaren steeds meer, zelf en samen. Daarbij moeten ze vaak wel (tijdelijk) ondersteund worden, of is een stimulerend zetje nodig.

Een klein deel van de inwoners in Rivierenland is beperkt 'zelfredzaam' en heeft chronische aandoeningen of problemen op meerdere 'leefgebieden'. Zij hebben permanente zorg en ondersteuning nodig, aanvullend en bovenop de steun die zij uit eigen kring van familie, vrienden en burens krijgen. Ook voor deze inwoners geldt dat gekeken wordt naar wat men (nog) wél kan, en wanneer hulp van een professional of vrijwilliger nodig is.

Professionals, vrijwillige hulpverleners, cliënten (bewoners) en hun mantelzorgers moeten op een nieuwe manier leren samenwerken en de rollen te verdelen. Inzichten over Positieve Gezondheid helpen daarbij.

De belangrijkste inhoudelijke en financiële opdracht van de decentralisaties ligt in het voorkomen van dure, zware en complexe zorg. Het gaat dan om het voorkomen van een probleem of het zo vroeg mogelijk aanpakken en verhelpen van een probleem en het voorkomen van herhaling, terugval of verergering. **Preventie** schaakt op vele borden! Daarnaast gaat het erom goedkopere alternatieven te vinden voor dure zorgtrajecten. Bijvoorbeeld door het inzetten van de sociaal werker als welzijnscoach.

Bewoners kunnen en moeten meer, zowel individueel als samen. Het "wat kun je zelf en wat kan jouw naaste omgeving voor jou betekenen?" is in korte tijd gemeengoed geworden. Steeds vaker organiseren bewoners zelf een ouderensoos of runnen een speeltuin of buurthuis. Vaak ook moeten zij daartoe eerst worden verleid, uitgedaagd en

ondersteund, wanneer de participatiesamenleving zich niet vanzelf organiseert of wanneer de omgeving onder druk staat. Als het lukt geeft dit betrokken inwoners letterlijk 'zin' en een gevoel iets te betekenen voor een ander. *Met ondersteuning van ons sociaal werk worden zorgkosten voorkomen.*

De inzet van **vrijwilligers** en mantelzorgers wordt steeds belangrijker. Als samenleving hebben we 'er steeds meer van nodig' en wat vrijwilligers moeten weten en kunnen neemt toe. Voor mensen met een uitkering kan vrijwilligerswerk een opstap zijn naar betaald werk. Voor bijvoorbeeld pensionado's, jongeren en mensen met een beperking kan vrijwilligerswerk bijdragen aan een zinvolle tijdsbesteding. Het ondersteunen van vrijwilligers is daarom een van onze kerndiensten.

Speciale aandacht gaat uit naar de **mantelzorger**. Hij of zij speelt een sleutelrol in het zo lang en zelfstandig mogelijk thuiswonen. Het begrip mantelzorger is systeemdenken-jargon: in gewone mensentaal betekent dit zorgen voor jouw naaste. "En dat is de enige die ondersteuning nodig heeft en niet ik, toch?"

Het voor lange tijd zorgen voor iemand anders kan (psychisch) zwaar zijn, zeker als dit gecombineerd moet worden met werk, opleiding of zorg voor gezin. Niet zelden leidt mantelzorg op de lange duur tot uitval, wanneer de balans en rust kwijt raakt. De sleutelrol voor de mantelzorger betekent dat deze (in een vroeg stadium en in afstemming met huisartsen en wijkteams) gevonden en geïnformeerd moet worden en het liefst ook verleid wordt ondersteuning (respijtzorg) te accepteren waarmee de mantelzorger zelf wordt ontlast. Daarnaast moeten werkgevers, collega's, school, medeleerlingen en verenigingsleven geïnformeerd worden over hoe om te gaan met hun mantelzorgers om te voorkomen dat ze uitvallen.

Vergrijzing of niet. De oudere van vandaag is ook niet meer wat die geweest is... Senioren zijn steeds vaker opgegroeid met the Rolling Stones in plaats van de koersbal en hebben de komst van internet en smartphone nog tijdens hun werkzame leven meegemaakt. Dit vraagt om bijdetijdse vormen van activiteiten gericht op ontmoeting en zin-geving.

Oog hebben voor de toekomst betekent aandacht voor de **jeugd** en hun opvoeders. Zorgen dat zij niet langs de kant komen te staan, hun opleiding niet afmaken of zich laten verleiden tot crimineel, overlastgevend gedrag of radicaal activisme. Dit betekent *erbij zijn* als professional, liefst van te voren. We laten ons daarbij inspireren door de "Presentie benadering" van professor Andries Baart. Daarom is het jongerenwerk van Mozaïek vaak op straat, 's avonds en in het weekend, maar ook op het schoolplein. Daarom gaan onze onderwijsconsulenten op huisbezoek bij veel jonge gezinnen om ze voor te lichten over de voorschool of Internationale Schakel Klas. Ze leggen uit hoe je betrokken kunt zijn bij de school en ontwikkeling van je kind. Zij ondersteunen later bij de overgang van groep 8 naar brugklas. Zij doen dat zo nodig in Turks, Berbers en Arabisch. Daarom maken wij ook ruimte voor stagiairs en investeren wij in hun werkervaring in ruil voor nieuwe zienswijzen.

Er concreet en tastbaar toe doen voor mensen betekent voor ons dat we present zijn in de leefwereld van bewoners. Of dat nou op school, bij het trapveldje, de aanschuiftafel in het buurthuis, of de jeugdkeet achter op het boerenerf is. We noemen het **wijkgericht** werken: weten hoe de hazen lopen in buurt of dorp, en wie met wie in contact moet worden gebracht of ingeschakeld. Zo komen we samen tot een nieuwe win-win, gebruik makend van onze kennis van 'de sociale kaart'. Tijdens corona heeft deze werkwijze veel

opgeleverd en waren onze medewerkers vaak de enigen die nog actief waren in wijk en dorp.

Steeds vaker speelt het leven zich af **online** op de sociale media. Binnen het jongerenwerk noemen we online 'de nieuwe wijk'. Jongeren gedragen zich daar in groepen en ook online zijn er misdragingen, verleidingen en valkuilen als cyberpesten of sexting.

Anders organiseren, slimmer verbinden, met en zonder internet, kantelen, 'er op af', ontschotten, ontkokeren...Het heeft ook betrekking op onszelf: op onze medewerkers en op onze organisatie. **Mozaïek leert en blijft leren van elkaar**, van de mensen met wie wij werken en van goede ervaringen elders, kennis en know how van buiten af. Daarom is Mozaïek actief lid van de Zorgalliantie (Hogeschool Arnhem Nijmegen), Verdiwel (Vereniging van Welzijnsdirecteuren), Sociaal Werk Nederland en investeren wij in (regionale) kennisuitwisseling tussen professionals en vrijwilligers en nieuwe allianties zoals Financieel Fit Rivierenland. Medewerkers krijgen ruimte en vertrouwen om hun (geregistreerd) vakmanschap te versterken en in praktijk te brengen.

Of wij er in slagen steeds beter te worden laten wij iedere 2 jaar controleren door Sociaal Werk Nederland en kwaliteitscertificeerder CIO. Mozaïek is de trotse drager van het Keurmerk van SWN.

De professionals van Mozaïek zijn verdeeld in uitvoeringsteams. De teams veranderen als de opdrachten erom vragen. Momenteel werkt Mozaïek met 4 vakteams, georganiseerd rondom de specialisaties schooladvies, jongerenwerk, individuele ondersteuning (Matchpoint) en wijkcoach/opbouwwerk.

De behoefte aan sociaal werkers die breed en 'generalistisch' kunnen denken en handelen groeit. Daarom besloten wij een aantal diensten en activiteiten *in de gemeente Tiel* anders te organiseren in **Mozaïek Matchpoint**. Mozaïek Matchpoint brengt de oude steun- en meldpunten voor vrijwilligerswerk, mantelzorgondersteuning, ouderenadvies en vrijwillige hulpverlening samen tot één knooppunt waar de vraag om ondersteuning van bewoners wordt verbonden met de inzet van andere bewoners, vrijwilligers en professionals van andere partijen of Mozaïek zelf: 1 telefoonnummer, 1 mailadres, 1 loket en, niet te vergeten, ondersteund door 1 interactieve matchingssite **Actief in Tiel**, die wordt gedragen met bewoners, vrijwilligersorganisaties en non profit organisaties.

Bij Mozaïek Matchpoint kunnen hulpvragers, vrijwilligers en organisaties terecht voor vragen, advies en ondersteuning. Zij krijgen snel en vakkundig antwoord.
--

Het 'echte' werk zal komende jaren steeds meer worden gedaan in netwerkteams, gebiedsteams, wijkteams, sociale teams, ketenaanpakken, kernpunten of hoe ze ook maar mogen heten. Per gemeente in Rivierenland is de naam en de samenstelling anders. Het uitgangspunt is overal hetzelfde: samen de uitdaging aan gaan en de juiste problemen echt aanpakken, met gebruikmaking van ieders kwaliteiten. Mozaïek steunt deze ontwikkeling. Ook omdat we beseffen dat wij het niet alleen kunnen.

Het groeiende besef het niet alleen te kunnen maakt dat Mozaïek zoekt naar **strategische samenwerkingspartners**, ook op gebied van bedrijfsvoering en stafondersteuning, zoals ICT, personeelszaken en financiën. Na een eerdere verkenning met MEE Gelderse Poort richt Mozaïek zich nu op intensieve samenwerking met Forte welzijn (Overbetuwe en Groesbeek) en Caleidoz (Zevenaar, Doesburg). Door samen op te trekken kunnen we met onze bescheiden budgetten bereiken dat we kennis binnen halen die we nu niet hebben en zijn we minder kwetsbaar bij ziekte of vertrek van medewerkers. Ook is de verwachting samen een sterkere en meer aantrekkelijke positie te hebben ten opzichte van regionale

partijen als de GGD en Santé partners, ook vanwege een bredere gezamenlijke dienstenportfolio. Het is nadrukkelijk wel de bedoeling onze lokale eigenheid en herkenbaarheid als Mozaïek te behouden.